

Y-DNA analyysistä sukutiedon täydentäjänä

Sukututkimuksen keskeisin lähdeaineisto on tähän asti perustunut kirkollisiin asiakirjoihin; luettelot seurakunnassa syntyneistä, kuolleista ja vihityistä sekä rippikirjat. Lisäksi löytyy hyvin repaleista tietoa seurakuntaan ja pois muuttaneista. Nämä ulottuvat periaatteessa noin 1600-luvun puoliväliin saakka, ensimmäiset laadittiin vuonna 1638. Useimmissa seurakunnissa on osa kirjoista tuhoutunut, joten parhaaseen tulokseen päästään eri kirjojen tietoja yhdistelemällä ja vertailemalla. Suuntaa antavaa lisätietoa on löytynyt voudintileistä ja maakirjoista.

Tämä kirjoitus esittelee uuden teknologian antamia mahdollisuuksia ja tuloksia Vanhan Äyräpään Kihlakunnan alueella syntyneessä Määttästen suvussa. Yhtymäkohtia löytyy jopa satoihin karjalais-savolaisiin sukuihin ja tutkimuksemme käynee malliksi muillekin.

Genetiikan antamia mahdollisuuksia

Sukututkimuksessa käytetään yleensä vain isälinjasta kertovaa Y-DNA tutkimusta, miesten Y-kromosomi siirtyy pääosin muuttumattomana isältä pojalle. Sen kromosomeissa tapahtuu harvakseltaan eri tekijöiden aiheuttamia mutaatioita, mitkä taas periytyvät jälkipolville. Näin muutosketjuja voidaan jäljittää jopa kymmeniä tuhansia vuosia, tuhansia sukupolvia. Y-kromosomilla on muutama sata erilaista "osaa", kullakin eri muunnoksia (mutaatioita) muutama kymmeneen saakka. Useimmat näistä toistuvat lukuisia kertoja kromosomiketjussa. Jokaisella mieshaaralla on sille tyypillinen tärkeimpien "markkerien" joukko osia ja mutaatioita, mitkä tarkastelun helpottamiseksi on ryhmitelty haploryhmiksi ja niiden alajakona haplotyypeiksi. Geeninäytteen perusteella tietokone tarkistaa mihin ryhmään kukin kuuluu ja ilmoittaa ketkä muista tutkituista yksilöistä ovat geneettisesti läheisiä. Erojen määrä on verrannollinen etäisyyteen sukupolvissa, mutta sattumahajonta on hyvin suuri. Markke-

rimäärän lisääminen parantaa tarkkuutta, mutta maksaa varsin paljon. Markkerimäärällä 12 (Y12) nähdään karkeasti haploryhmä ja täysosuma (samat markkerit) kertoo lähimmän yhteisen esi-isän eläneen alle 100 sukupolvea sitten. Y25-täysosuma kertoo jo sukuhaarojen läheisyydestä alle 30 sukupolvea sitte ja Y67 tarkentelee jo läheisyyden aika-arviota (täysosumat ovat Y67 tasolla lähes mahdottomia ellei yhteistä esi-isää ole alle 10 sukupolven etäisyydellä, so kirkonkirjoissa; samankin nimisuvun sisällä on käytännössä aina eroja).

Määttästen suku halusi selvittää sukuhaarojen ja lähisukujen läheisyyttä

Määttä/Määttäin kantasuvun tiesimme syntyneen viimeistään 1400-luvun alussa Äyräpäänjärven itärannalla, parin kilometrin päässä Kuusaan kartanosta. Sukua siirtyi ainakin jo 1400-luvulta lähtien suuren savolaiseksansion mukana pohjoiseen Lapin rajoille saakka sekä 1600-luvun alussa itään juuri vallattuun Käkisalmen lääneen ja myös Inkerinmaalle. Halusimme varmistaa tällaisten Määttä/Määttäin-haarojen yhteenkuuluvuuden, koska haarautumiset tapahtuivat ennen kirkonkirjojen pitoa.

Kirkonkirjojen perusteella tiesimme kaikkien Määttästen läntisellä Kannaksella kuuluvan noin vuonna 1605 Muolaan Määttälässä syntyneen Pekka Heikinpoika Määttäsen (Kalloin/Määttäin) jälkeläisiin, jotka 1600-luvun lopulta lähtien käyttivät vain nimeä Määttänen. Lähinä voudintilien avulla tiesimme hänen isoisänsä isoisän saapuneen sukuun Kalloin-nimisenä 1530-luvulla. Arvelimme nimen tulleen Kallonimestä, koska ikivanhalla Kallo-suvulla Satakunnassa oli mm. samoja etunimisarjoja kuin myöhemmin meillä Karjalassa. He olivat myös sotilassuku, kuten Kalloin/Määttäin-sukuhaara. Nykytieto ei ole kumonnut oletusta, mutta osoittaa monta muutakin mahdollisuutta (Kal-